

Et-Tahiyyâtü üzerine

Zonguldak'tan okuyucumuz: “Altıncı Şuâ'da geçen tahiyyat duâsında ‘El-Mübârekâtü’ ilâvesi var. Bunun hikmeti nedir? Ettahiyyatü duâsının mânâsı ve fazileti nedir?”

Namazda okuduğumuz Ettahiyyâtü duâsı ile ilgili Abdullah İbn-i Mes'ûd'dan (ra) gelen rivâyet ile İbn-i Abbas'tan (ra) gelen rivâyet arasında “ilk cümlede” bir sıralama farkı olduğu doğrudur. Her iki rivâyette de bazı kelimeler birbirlerine göre farklı yerlerde gelmişlerdir. Her iki rivâyet de sahihtir. Yüce dînimizde farklılık; genişliktir, zenginliktir, güzelliğdir ve büsbütün rahmettir.

Abdullah ibn-i Mes'ûd'un (ra) rivâyeti şöyledir: “Resûlullah'ın (asm) ardında namazda oturduğumuz zaman ‘Esselâmü Alallahi, Esselâmü Alâ Fülânin’ (Allah'a selâm olsun, Fülana [meselâ meleğe] selâm olsun.) derdik. Resûlullah (asm) bize şöyle buyurdu: “Selâm Allah'ın kendisidir. Her hangi biriniz namazda oturduğunda şu duâyı okusun: ‘Ettahiyyâtü lillahi vessalavâtü vettayibâtü. Esselâmü Aleyke Eyyühe'n-Nebiyü ve Rahmetullâhi ve berekâtühû Esselâmü Aleynâ ve Alâ ibâdillâhi's-Sâlihîn. Eşhedü en-lâ ilâhe illallah ve Eşhedü enne Muhammeden Abduhû ve Resûlüh.” (Mânâsı: ‘Bütün varlıkların hayatlarıyla yaptıkları senâ ve övgüler Allah'a aittir. Bütün duâlar Allah içindir. Bütün tertemiz fitratların selâmları Allah'a mahsustur. Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun ey Nebî! Allah'ın selâmı bizim ve tüm sâlih kullarının üzerine olsun. Ben şehâdet ederim ki Allah'tan başka hak Ma'bûd yoktur. Ve yine ben şehâdet ederim ki, Muhammed Allah'ın kulu ve elçisidir.’)1

İbn-i Abbâs'ın (ra) rivâyeti de şöyledir: “Allah Resûlü (asm) bize Kur'ân'dan bir sûre öğretir gibi teşehhüdü öğretti. Teşehhüdü şu lâfızlarla söylerdi: “Ettehiyyâtü'l-mübârekâtü's-Salavâtü't-Tayyibâtü Lillâhi. Esselâmü Aleyke Eyyühe'n-Nebiyü ve Rahmetullâhi ve Berekatühû. Esselâmü Aleynâ ve Alâ İbâdillâhi's-Sâlihîn. Eşhedü en-lâ ilâhe illallah ve Eşhedü enne Muhammeden Abduhû ve Resûlüh.”2

Görüldüğü gibi, her iki metin arasında çok büyük fark söz konusu değil. İki metnin ilk cümleleri arasında bir diziliş farkı, bir de ikinci metinde “el-Mübârekâtü” ilâvesi

farkı var. Hanefîler, İbn-i Mes'ûd'un (ra) rivâyetini almışlar, Şâfiî'ler de İbn-i Abbâs'ın (ra) rivâyetini almışlardır. Her iki rivâyetin de Peygamber Efendimiz'e (asm) dayandığında şüphe yoktur. Öyleyse, her iki rivâyet arasında bir fazîlet sıralamasına girmemize gerek yoktur.

Üstad Saîd Nursî'nin Altıncı Şuâ'ya aldığı, İbn-i Abbâs'ın (ra) rivâyetidir. Resûl-i Ekrem Efendimiz'in (asm) mîraçta Cenâb-ı Hakka karşı selâm yerinde sarf ettiği bu ilk cümleyi Üstad Bedüzzaman kelime kelime tefsîr ediyor. Özetlememiz gerekirse:

Ettehiyyâtü: 'Bütün hayat sahibi varlıkların hayatlarıyla gösterdikleri tesbîhât, Yaratıcı'larına takdim ettikleri fitrî hediyeler ey Rabb'im, Sana mahsustur. Ben dahi bütün onları bilerek, düşünerek, hissederek ve îmân ederek Sana takdim ediyorum.'

El-mübârekâtü: Bütün bereket ve tebrik sebebi ne varsa, "bârekallah" dedirten ve mübârek denilen hayatın özü ve çekirdeği olan mahlûkların, bilhassa tohumların, çekirdeklerin, tânelerin ve yumurtaların fitrî mübârekiyetlerini, tebriklerini, bereketlerini ve ibâdetlerini onları temsilen Sana takdim ediyorum.

Es-Salâvâtü: Canlıların özü olan ruh sahibi varlıkların husûsî ibâdetlerini ve duâlarını Rabb'im, onları temsilen Sana arz ediyorum.

Et-Tayyibâtü: Rûh sahibi varlıkların da özü olan kâmil insanların ve mukarrebîn meleklerin kalplerinin tertemiz şükür ve zikirlerini, nûrânî ve yüksek ibâdetlerini, Rabb'im, onları temsilen Sana takdim ediyorum.

İlk cümle içinde Peygamber Efendimiz (asm) tüm taifelerin, tüm varlık sınıflarının ve tüm kâinât fertlerinin selâmlarını arz ettikten sonra; Cenâb-ı Hak şöyle mukâbele buyuruyor: Selâm, rahmet ve bereket; selâmını getirdiğin varlıkları temsilen sana olsun ey Nebî!

Peygamber Efendimiz (asm) bu İlâhî selâma da şöyle mukabele de bulunuyor: Senin yüce selâmın tüm varlıklar olarak (veya Cebrâil ile birlikte) üzerimize ve senin sâlih kullarının üzerine olsun.

Mîraçta Peygamber Efendimiz'in (asm) Cenâb-ı Hak ile olan bu selâmlaşmasını işiten ve şahit olan Cebrâil Aleyhisselâm da, "Eşhedü en-lâ ilâhe illallah ve Eşhedü enne Muhammeden Abduhû ve Resûlüh" diyerek, yani "Ben şehâdet ederim ki Allah'tan başka hak Ma'bûd yoktur. Ve yine ben şehâdet ederim ki, Muhammed Allah'ın kulu ve elçisidir" diyerek bu şahitliği ifâde ve ikrar etmiştir.³

İslâmiyet Allah'ın selâmını temsil eden dindir. Bu dini yaşayanlar "salihlerdir."

Cenâb-ı Hak, İslâmiyet ve İslâmiyet'i yaşıyan salihler hürmetine dünyamıza barış ve esenlik lütfetsin. Üzerimize hidâyetini arttırsın ve bizi de salihlerden eylesin. Âmîn.

Dipnotlar:

- 1- Müslim, Salât, 16/402.
- 2- Müslim, Salât, 16/403.
- 3- Şuâlar, s. 86-